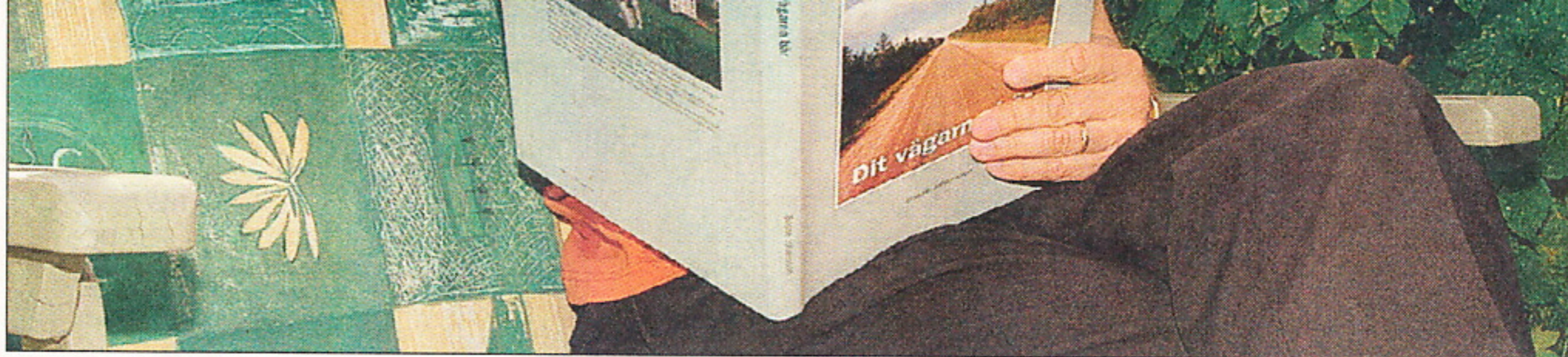


Historieintresse i grunden

Bosse Johanssons intresse för historia gjorde att han i sitt arbete som journalist på NSD i Kalix reste runt i sina hemtrakter och tog del av livet i en bygd som en gång varit blomstrande men nu förvandlats till avfolkningsbygd. Hans reportage som publicerades blev också grunden till boken *Dit vägarna bär*.

– Att möta dem som bor avsides och arbetar för sitt uppehälle och levebröd betyder så mycket. Jag har lärt mig så otroligt mycket både om människor och om historien under de här åren, säger han.

Boken handlar om möten längs fyra vägar i Gällivare, Överkalix, Kalix och Pajala kommuner, Västbyggarvägen, där författaren själv har sin hemvist



FRIÅR. Ett friår gav Bosse Johansson möjligheten att förverkliga sina planer. "Friår var en fantastisk grej för mig att kunna göra något annat. Jag har förlorat halva min lön men det var absolut värt det".

FOTO: BRITT-LOUISE SPETS

i Hedensbyn, Edeforsvägen, Ängesåvägen samt byar längs E 4 med Töre inkluderat.

Musik lockade fram berättelser

Med längs Edeforsvägen fanns även dragspelaren Börje Eriksson från Kalix, med rötter i trakterna. Utrustade med dragspel och kamera åkte de ut, omedvetna om vad de skulle möta. De spontana besöken lockade människor att berätta, kaffekopparna kom snabbt fram och isen var bruten. Samtalen har ofta handlat om svårigheter att bo kvar, om vem som släcker lyset när den sista flyttar. Längs de tre glesbygdsvägarna har Bosse Johansson även besökt de sista korna. Bonden är för honom en symbol för en levande landsbygd med öppna landskap och när korna försvinner går en epok i graven. Vemodet har funnits med under resans gång men samtidigt har Bosse Johansson också fått ta del av spirande saker, konstaterar han. Rennäringen är ett exempel.

– Den är en levande kultur som lever kvar och det är fantastiskt.

Samiskt levadsöde fångslar

Livsödet Hatta-Paulus i Ponäset som ligger längs Edeforsvägen ligger Bosse Johansson varmt om hjärtat. Hatta-Paulus kom efter sin död att betrak-

tas som en av de främsta men också märkligaste samiska konstnärerna. I sin torvkåta skulpterade han figurer föreställande renar utrustade med både horn, klövar och hår. Senare blev de eftertraktade över hela Sverige.

Stor plats i boken får spionhistorien i Morjärv som gav eko över hela landet, då framlidne Morjärvsbon Sanfrid Eriksson greps, misstänkt för att ha sålt uppgifter om Kalixlinjen till ryssarna.

– Det kan ses som en ursäkt till de anhöriga. Jag var själv inblandad i historien som vikare på poststationen i Hedensbyn då Sanfrid Eriksson bevakades av Säpo, tio år innan han greps. Misstankarna mot Sanfrid och häktningen byggde till stor del på byaskvaler. Min bedömning är att det var en rättsskandal och det är viktigt att sanningen kommer fram.

Dit vägarna bär utgör en intressant historia även för den oinvigde. Berättelserna är var och en för sig unik men kan kännas igen på många andra platser i Sveriges inland. Det är inte enbart i Norrbotten som utflyttningen satt sina spår.

Britt-Louise Spets

britt-louise.spets@kuriren.com

0923/148 67



FÖLJESLAGARE. Börje Eriksson har följt med Bosse Johansson och då och då plockat fram dragspelet. Här i Rikti-Dockas, till vänster Börje Eriksson som spelar tillsammans med Thorbjörn Riktig.

FOTO: BOSSE JOHANSSON



KONSTNÄR. Utöver sina konstnärliga talanger var Hatta-Paulus en erfaren renskötare som också sades ha god kontakt med andra makter. Via kontakter har också Bosse Johansson fått tillgång till delar av de bilder som finns i boken.

FOTO: ERNST MANKER